Zaaknummer: 870004
Documentnummer: 870005

# ADVIESNOTA EN BESLUIT VOOR HET ALGEMEEN BESTUUR D.D. 13 NOVEMBER 2026

## VOORSTEL

1. Als standpunt mee te geven dat de wettelijk voorgeschreven rol van gedeputeerde staten bij benoemings- en herbenoemingsprocedures van de voorzitter in de toekomst komt te vervallen en dat de provinciale beschouwing in plaats daarvan wordt uitgebracht door de Commissaris van de Koning, ter versterking van de onafhankelijke en bovenpolitieke positionering van deze processtap, waarbij wordt onderkend dat hiervoor een wijziging van de Waterschapswet noodzakelijk is.
2. Bij toekomstige benoemings- en herbenoemingsprocedures van de voorzitter in te zetten op betrokkenheid van de Commissaris van de Koning (CdK), overeenkomstig de 'Handreiking (her)benoemingsprocedure en ambtstermijn voorzitter waterschap en hoogheemraadschap van 6 juli 2026'.
3. Vast te stellen dat de betrokkenheid van de Commissaris van de Koning binnen het huidige wettelijke kader vooralsnog geen wijziging brengt in de wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het algemeen bestuur, gedeputeerde staten en de minister van Infrastructuur en Waterstaat.
4. Het besluit en de overwegingen in te brengen in het verdere overleg binnen de Unie van Waterschappen.

---

## PROBLEEMSTELLING

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft op 6 juli 2026 de 'Handreiking (her)benoemingsprocedure en ambtstermijn voorzitter waterschap en hoogheemraadschap' aan de waterschappen toegezonden (kenmerk IENW/BSK-2026/84959). De handreiking beschrijft een zorgvuldig en eenduidig proces voor benoeming, herbenoeming en ambtstermijn van een voorzitter binnen het bestaande wettelijke kader. Onderdeel daarvan is een mogelijke informele rol voor de CdK.

De minister adviseert de handreiking volledig, consequent en consistent toe te passen en tijdig te bepalen of de CdK bij de procedure wordt betrokken. Het Uniebestuur onderschrijft de handreiking en adviseert de waterschappen te kiezen voor een werkwijze met een belangrijke rol voor de CdK. Het doel hiervan is meer uniformiteit en een vermindering van kwetsbaarheden in de procedure.

De Unie van Waterschappen verzoekt ieder algemeen bestuur hierover in 2026 een standpunt in te nemen, zodat de overwegingen kunnen worden betrokken bij de verdere bespreking in de Uniecommissie Bestuur, Digitalisering en Financiën en de Ledenvergadering, voorafgaand aan de waterschapsverkiezingen van 2027.

De (her)benoeming van een voorzitter is een kroonbenoeming. De formele taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de betrokken bestuursorganen blijven bepaald door de Waterschapswet en andere toepasselijke regelgeving. De nieuwe handreiking is geen wettelijke regeling, maar een landelijke processtandaard die binnen het bestaande kader richting geeft aan de voorbereiding en uitvoering.

De voorgestelde rol van de CdK is informeel. De CdK neemt geen bevoegdheden van het algemeen bestuur over en bepaalt niet de aanbeveling. De meerwaarde ligt in onafhankelijke advisering, procesbegeleiding en het bewaken van de aansluiting tussen de verschillende partijen in de kroonbenoemingsprocedure.

De handreiking is niet van invloed op de huidige herbenoemingsprocedure van de dijkgraaf. Deze procedure is reeds afgerond en heeft geleid tot een positieve aanbeveling van het algemeen bestuur. De handreiking wordt daarom toegepast bij een volgende benoemings- of herbenoemingsprocedure.

## BEOOGD EFFECT

Met dit voorstel wordt beoogd een zorgvuldige en eenduidige werkwijze te bevorderen voor de (her)benoeming en ambtstermijn van de voorzitter, met inachtneming van de bestaande wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden en met ruimte voor een aanvullende rol van de CdK.

## ARGUMENTEN

*1.1 De rol van gedeputeerde staten past minder goed bij het karakter van de procedure*
De provinciale beschouwing heeft als doel een onafhankelijk oordeel te geven over de kandidaat en het verloop van de procedure. Vanuit dat perspectief ligt een rol voor de CdK meer voor de hand dan een rol voor gedeputeerde staten, omdat de CdK bij uitstek een bovenpolitieke en onafhankelijke positie binnen het openbaar bestuur inneemt.

*1.2 Een wettelijke verankering van de rol van de CdK bevordert de uniformiteit*
Wanneer landelijk wordt gekozen voor een formele rol van de CdK in plaats van gedeputeerde staten, ontstaat meer eenduidigheid in de uitvoering van benoemings- en herbenoemingsprocedures. Hiervoor is echter een wijziging van de Waterschapswet noodzakelijk.

*2.1 Betrokkenheid van de CdK versterkt de bestuurlijke kwaliteit van het proces.*
De CdK vervult als rijksorgaan en voorzitter van provinciale staten een onafhankelijke en verbindende rol binnen het openbaar bestuur. Betrokkenheid van de CdK kan bijdragen aan een zorgvuldige voorbereiding van benoemings- en herbenoemingsprocedures van de voorzitter van het waterschap.

*2.2 Betrokkenheid van de CdK tijdens de ambtstermijn helpt mogelijke spanningen en vertrouwensvraagstukken tijdig te beheersen*
Een vroegtijdig betrokken en bestuurlijk ervaren aanspreekpunt kan adviseren en bemiddelen, waardoor escalatie en onnodige verharding kunnen worden voorkomen. Daarom zijn ook afspraken wenselijk over signalering, periodiek contact en eventuele interventie.

*3.1 De voorgestelde werkwijze past binnen het huidige wettelijke kader*
De handreiking biedt ruimte om de CdK reeds in een vroeg stadium bij het proces te betrekken. Deze betrokkenheid heeft vooralsnog een informele en aanvullende betekenis en laat de bestaande wettelijke bevoegdheden van alle betrokken bestuursorganen onverlet.

*4.1 Inbreng richting Unie van Waterschappen draagt bij aan de verdere ontwikkeling van de handreiking*
Door het standpunt van het algemeen bestuur actief in te brengen bij de verdere landelijke uitwerking kan worden bijgedragen aan een toekomstbestendige inrichting van benoemings- en herbenoemingsprocedures.

## KANTTEKENINGEN/RISICO'S

*1.1 Voor vervanging van de rol van gedeputeerde staten is een wetswijziging nodig*
Het algemeen bestuur kan hierover een standpunt innemen, maar daadwerkelijke wijziging van de procedure vereist aanpassing van de Waterschapswet door de wetgever.

*2.1 De voorgestelde betrokkenheid van de CdK heeft momenteel geen wettelijke basis*
De huidige wetgeving kent bij de provinciale beschouwing een rol toe aan gedeputeerde staten. De betrokkenheid van de CdK kan daarom vooralsnog uitsluitend plaatsvinden binnen de ruimte die de huidige regelgeving biedt.

## FINANCIËN/SUBSIDIES/PROJECTENBOEK

Het besluit heeft geen financiële gevolgen.

## BIJDRAGE DUURZAAM WATERSCHAP

Niet van toepassing.

## UITVOERING/VERVOLG

Na besluitvorming wordt het standpunt van het algemeen bestuur meegegeven aan de vertegenwoordiger van het waterschap in de Uniecommissie Bestuur, Digitalisering en Financiën voor de verdere landelijke bespreking. Bij een toekomstige benoemings- of herbenoemingsprocedure wordt tijdig met de CdK afgestemd op welke wijze invulling wordt gegeven aan diens informele betrokkenheid. De gemaakte afspraken over rol, contactmomenten, vertrouwelijkheid en eventuele interventie worden voorafgaand aan de procedure schriftelijk vastgelegd.

## COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Zie 'Uitvoering/vervolg'.

## BIJLAGEN

1. Ledenbrief (her)benoemingsprocedure voorzitters waterschappen
2. Begeleidende brief bij Handreiking voor AB waterschap en hoogheemraadschap
3. Handreiking (Her)benoemingsprocedure en ambtstermijn voorzitter waterschap en hoogheemraadschap juli 2026
4. Visualisatie handreiking (Her)benoemingsprocedure en ambtstermijn voorzitter waterschap en hoogheemraadschap juli 2026

## VERSIEDATUM

6 oktober 2026

## AB-BESLUIT

Djuma zaaknummer: 870004
Djuma documentnummer: 870005

## ONDERWERP:

Handreiking (her)benoemingsprocedure voorzitter waterschap

## INVESTERINGSBESLUIT:

Niet van toepassing

---

Het Algemeen Bestuur van waterschap Aa en Maas;

gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 6 oktober 2026;

gelet op het bepaalde in de Waterschapswet en de ‘Handreiking (her)benoemingsprocedure en ambtstermijn voorzitter waterschap en hoogheemraadschap’;

gezien het advies van de commissie Algemene- en Financiële Zaken van 29 oktober 2026;

## B E S L U I T :

1. Als standpunt mee te geven dat de wettelijk voorgeschreven rol van gedeputeerde staten bij benoemings- en herbenoemingsprocedures van de voorzitter in de toekomst komt te vervallen en dat de provinciale beschouwing in plaats daarvan wordt uitgebracht door de Commissaris van de Koning, ter versterking van de onafhankelijke en bovenpolitieke positionering van deze processtap, waarbij wordt onderkend dat hiervoor een wijziging van de Waterschapswet noodzakelijk is.
2. Bij toekomstige benoemings- en herbenoemingsprocedures van de voorzitter in te zetten op betrokkenheid van de Commissaris van de Koning (CdK), overeenkomstig de ‘Handreiking (her)benoemingsprocedure en ambtstermijn voorzitter waterschap en hoogheemraadschap van 6 juli 2026’.
3. Vast te stellen dat de betrokkenheid van de Commissaris van de Koning binnen het huidige wettelijke kader vooralsnog geen wijziging brengt in de wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het algemeen bestuur, gedeputeerde staten en de minister van Infrastructuur en Waterstaat.
4. Het besluit en de overwegingen in te brengen in het verdere overleg binnen de Unie van Waterschappen.

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur in de vergadering van 13 november 2026,

De secretaris, De dijkgraaf,

Peter Verlaan Mario Jacobs